

MIS ON EURODAC?

Eurodac on tsentraliseeritud Euroopa andmebaas, mis säilitab ja töötleb Euroopasse sisenenud varjupaigataotlejate ja ebaseaduslike sisserändajate digitaliseeritud sõrmejälgi. See aitab määratleda, milline liikmesriik vastutab varjupaigataotluse menetlemise eest.

Eurodac on suuremahuline IT-süsteem, mis aitab hallata Euroopa varjupaigataotlusi alates aastast 2003. Seda kasutab 32 riiki: 28 EL-i liikmesriiki ja neli assotsieerunud riiki (Island, Norra, Šveits ja Liechtenstein).

Nimetus Eurodac moodustub sõnadest *EUROpean asylum DACtyloscopy* ehk Euroopa varjupaiga daktüloskoopia (andmebaas).

KUIDAS EURODAC TOIMIB?

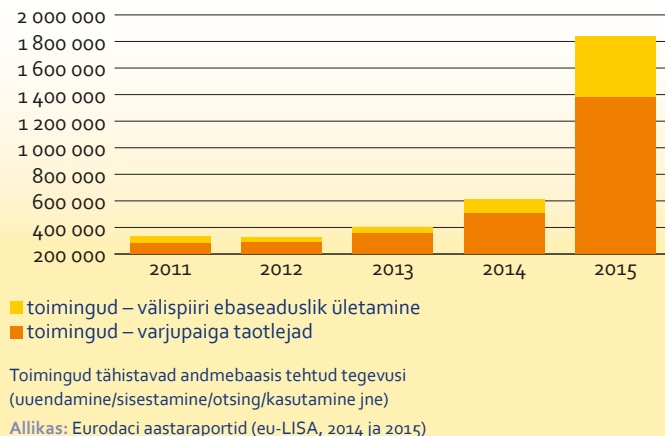
Kui isik taotleb varjupaika EL-i liikmesriigis või assotsieerunud riigis, talletatakse tema sõrmejäljed Eurodacis. Süsteem aitab võrrelda uusi varjupaigataotlusi andmebaasis juba olemasolevate taotlustega. Lähtuvalt sellest saab määratleda varjupaigataotleja eest vastutava riigi.

EURODACI LISANDVÄÄRTUS

Eurodaci abil on võimalik:

- menetleda Euroopas kaitset otsivate isikute varjupaigataotlusi;
- tuvastada juhtumeid, kus üks isik on esitanud varjupaigataotlusi mitmes eri riigis; see vähendab varjupaiga taotlemiseks kõige soodsama riigi otsimist;
- pakkuda IT-tuge õiguskaitseasutustele, mis võimaldab ennetada, tuvastada ja uurida terrorismi ja muid raskeid kuritegusid.

SÜSTEEMI KASUTAMINE VIIMASE VIIIE AASTA JOOKSUL

KELLEL ON LIGIPÄÄS EURODACILE?

Riiklikud varjupaigataotlusi menetlevad asutused säilitavad Eurodaci varjupaigataotlejate sõrmejälgi ja võrdlevad neid süsteemis olemasolevate andmetega.

Alates 2015. a juulist on ka õiguskaitseasutustel ja Europolil piiratud tingimustel juurdepääs süsteemile, et ennetada, tuvastada ja uurida terrorismi ja muid raskeid kuritegusid.

MILLIST TEAVET EURODACIS SÄILITATAKSE JA MILLEKS?

Eurodaci talletatakse varjupaigataotlejate ja ebaseaduslike sisserändajate andmeid, sealhulgas nende sugu, sõrmejäljed, varjupaigataotluse esitamise või kinnipidamise kuupäev ja koht. Andmed on anonüümsed; inimeste nimesid ei registreerita ning võrdlusi tehakse üksnes sõrmejälgede alusel.

Eurodac töötleb, säilitab ja/või võrdleb kolmandate riikide kodanike või kodakondsuseta isikute sõrmejälgi, kes on vähemalt 14-aastased ja:

- on taotlenud varjupaika mõnes Eurodaci kasutavas riigis;
- on kinni peetud seoses EL-i välispiiri ebaseadusliku ületamisega või;
- kes viibivad ebaseaduslikult mõnes Eurodaci kasutavas riigis.

Varjupaiga taotlemisel säilitatakse salvestatud andmeid kuni 10 aastat ja võrreldakse neid juba süsteemis olevate andmetega. Järgnevate otsingute käigus võrreldakse juba salvestatud andmeid olemasolevate varjupaigataotlustega ning ebaseaduslikult riigis viibivate isikute andmetega.

Ebaseaduslikult EL-is viibivate isikute tuvastamisel nende sõrmejälgi ei säilitata, vaid ainult võrreldakse neid süsteemis olemasolevate varjupaigataotlustega.

Õiguskaitseasutustel on õigus otsida süsteemis salvestatud varjupaigataotluste ja ebaseadusliku piiriületusega seotud sõrmejälgi ainult teatud kindlate juhtumite puhul. Selliseid otsinguid võib teha vaid siis, kui need on seotud terrorismi ja muude tõsiste kuritegude ennetamise, tuvastamise ja uurimisega. Kui isikule on antud rahvusvaheline kaitse, siis saab selliseid otsinguid teha vaid kolme aasta jooksul.

KUIDAS KAITSTAKSE ISIKUANDMEID?

Eurodaci hoitakse varjupaigataotlejate ja ebaseaduslike sisserändajate isikuandmeid. Seetõttu on andmekaitsereeglite järgimine esmane prioriteet. Riigid, kes saavad Eurodaci andmeid, tagavad, et andmete töötlemine, edastamine, salvestamine ja kustutamine toimuks vastavalt seadusele. Andmekaitse normidest kinnipidamine on andmekaitse võtmetegur: kõigil on õigus neid puudutavatele andmetele ligipääsuks, nende parandamiseks ja kustutamiseks, vastavalt seadusega määratud tingimustele.

Nii riiklikud andmekaitseasutused kui ka Euroopa andmekaitseinspektor teostavad isikuandmete kaitsmise üle järelevalvet.

eu-LISA: AITAB KAASA INIMESTE VABALE LIIKUMISELE

eu-LISA on Euroopa agentuur, mis tagab Eurodaci ja selle turvatud andmesidevõrgu ööpäevaringse haldamise. eu-LISA vastutab süsteemi pideva hooldamise ja arendamise eest, järgides rangelt vastavaid turvalisuse ja andmekaitse määrusi. Agentuur pakub riiklike ametkondadele koolitusi Eurodaci kasutamise kohta, annab välja statistikat ja raporteid ning jälgib arenguid vastavates teadusuuringute valdkondades.

Lisaks Eurodacile haldab eu-LISA veel kahte suurt IT-süsteemi:

- Teise põlvkonna Schengeni infosüsteem (SIS II) – suurim sisejulgeoleku ja õiguskaitsealase koostöö infosüsteem Euroopas ja
- Viisainfosüsteem (VIS) – infosüsteem, mis võimaldab Schengeni liikmesriikidel vahetada kolmandate riikide kodanikke puudutavat viisainfot.

eu-LISA aitab infosüsteemide haldamisega kaasa EL-i sisejulgeoleku tagamisele ning toetab varjupaiga-, rände- ja piirihalduspoliitika elluviimist. Need tegevused aitavad tagada Euroopa riikide kodanike ja teiste inimeste vabaduse elada, töötada ja reisida turvaliselt kogu Schengeni alal.

Aastal 2015 viis eu-LISA koostöös liikmesriikidega läbi e-piiride pilootprojekti, et hinnata uute tehnoloogiate rakendamist Euroopa välispiiridel ja anda seadusandjale infot uute biomeetriliste tunnuste kasutuselevõtu võimalikkuse kohta. See on asetanud eu-LISA nende ametkondade hulka, kelle ülesandeks on aidata kaasa tugevama ja arukama andmehalduse arhitektuuri loomisele EL-i piirikontrolli ja -turvalisuse valdkonnas. eu-LISA keskendub olemasolevate IT-süsteemide koostalitlusvõime suurendamisele ning uute IT-süsteemide arendamisele koostöös liikmesriikidega.

eu-LISA peakontor asub Tallinnas (Eestis), infosüsteemide operatiivjuhtimine toimub Strasbourg'is (Prantsusmaal) ning varuandmekeskus paikneb Sankt Johann im Pongaus (Austrias). Lisaks on eu-LISA-l esindus Brüsselis (Belgias).

EURODACTÖÖS

Sara (18) ja Malika (23) on õed. Oma koduriigi poliitilise olukorra tõttu otsustavad nad põgeneda Euroopasse. Nad peetakse kinni ebaseaduslikul piiriületamisel Horvaatia lõunapiiril. Ametkonnad tuvastavad nende isiku ja sisestavad nende sõrmejäljed Eurodaci ebaseaduslike sisserändajatenä. Õed taotlevad koheselt Horvaatias varjupaika. Nüüd sisestavad Horvaatia ametkonnad nende sõrmejäljed Eurodaci varjupaigataotlejatena. Selle käigus võrreldakse neid Eurodaci olemasolevate andmetega, et näha, kas õed on juba taotlenud varjupaika mõnes muus liikmesriigis või kas nad on varasemalt kinni peetud välispiiri ebaseaduslikul ületamisel. See aitab Horvaatia ametkondadel määratleda, milline riik vastutab varjupaigataotluste menetlemise eest.

PÕHIANDMED

- Eurodaci kasutavad **32 Euroopa riiki**
- 2015. a tehti Eurodaci ligi **1,4 miljonit varjupaigataotlustega seotud toimingut** (nt sõrmejälgede sisestamine, andmete muutmine jm)
- Aastatel 2014 kuni 2015 **suurenes tehtud toimingute koguarv enam kui 180%**

Lisateavet leiate siit

Külasta
www.eulisa.europa.eu

Jälgi meid
 @EULISA_agency
 /agencyeulisa

Käesoleva trükise sisu ei pruugi kajastada eu-LISA seisukohti ja arvamusi.

Print	PDF
ISBN 978-92-95208-41-4	ISBN 978-92-95208-43-8
doi:10.2857/20663	doi:10.2857/648701
EL-01-16-442-ET-C	EL-01-16-442-ET-N

© Euroopa amet vabadel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks, 2016 – Paljudamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale. *Printed in Belgium*

Eurodac

eu-LISA: aitab tagada
EL-i sisejulgeolekut

